

доступних фінансових інструментів та послуг, підсилення стартап-руху та ефективної конкуренції в інтересах всіх учасників через розвиток кешлес-економіки, підвищення фінграмотності та створення сталої фінтех-екосистеми.

Ключовими принципами та стратегічними цілями створення фінтех-екосистеми в Україні є також розвиток кібербезпеки та діджитал-інструментарію, штучного інтелекту та біометрики, віртуальних активів та блокчейну, що підвищить ефективність фінансових інституцій завдяки діджиталізації індустрії.

Таким чином, фінансовий та фондовий ринки України повинні бути стійкими, ефективними, конкурентоспроможними, інтегрованими у міжнародний простір, здатними протистояти викликам, розвиватися та сприяти зростанню української економіки.

Інформаційні джерела:

1. Стратегія розвитку фінансового сектору України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/strategiya-rozvitku-finansovogo-sektoru-ukrayini>
2. Стратегія розвитку фінтеху в Україні до 2025 року. URL: <https://bank.gov.ua/ua/about/develop-strategy/fintech2025>
3. Майбутнє фінансового сектору в післявоєнній Україні. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/01/5/695722/>

РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСОВИХ ІНСТИТУЦІЙ У ФІНАНСУВАННІ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ

Бондарєв О.С., здоб. ступ. PhD

Державний біотехнологічний університет

Повоєнне відновлення економіки є складним і багатоетапним процесом, який вимагає значних фінансових ресурсів та організаційних зусиль. У сучасному світі важливу роль у цьому процесі відіграють міжнародні фінансові інституції (МФІ), які забезпечують фінансову підтримку для стабілізації, модернізації та розвитку країн, що відновлюються після конфліктів. МФІ надають ресурси, технічну допомогу, а також сприяють розбудові інфраструктури та соціальної сфери.

1. Міжнародні фінансові інституції: основні гравці у сфері відновлення.

До ключових міжнародних фінансових інституцій, які залучені до процесу відновлення економіки після війни, відносяться Світовий банк, Міжнародний валютний фонд (МВФ), Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР) та інші регіональні банки розвитку, такі як Азіатський банк розвитку (АБР) та Африканський банк розвитку (АфБР).

Світовий банк є одним із головних постачальників фінансових ресурсів для відновлення. Його зусилля спрямовані на підтримку реформ, що допомагають стабілізувати економіку та залучити інвестиції в ключові сектори,

такі як енергетика, інфраструктура та сільське господарство. Основною метою Світового банку є підтримка довгострокового економічного розвитку та зменшення бідності шляхом надання позик і грантів на розвиток [1].

Міжнародний валютний фонд надає фінансову допомогу країнам, які зазнали серйозних економічних втрат через конфлікти. Він також забезпечує технічну підтримку для впровадження реформ, спрямованих на стабілізацію державного боргу, регулювання обмінного курсу, а також сприяє розробці ефективних монетарних політик [2].

2. Основні інструменти та механізми фінансової підтримки.

Міжнародні фінансові інституції використовують різноманітні інструменти для фінансування процесу відновлення. Серед них:

- Позики та гранти: Світовий банк та ЄБРР надають позики під низькі відсотки або на пільгових умовах для підтримки інфраструктурних проектів. Гранти використовуються для фінансування проектів у сфері охорони здоров'я, освіти та соціального забезпечення [1].

- Програми структурної адаптації: Ці програми, запроваджені МВФ, спрямовані на стабілізацію макроекономічної ситуації, зокрема шляхом зменшення бюджетного дефіциту, стабілізації обмінного курсу та поліпшення податкової системи [4].

- Фонди для швидкого реагування: Спеціальні фонди, такі як Фонд для швидкого реагування Світового банку, забезпечують негайну допомогу країнам, які тільки починають відновлюватися від війни. Це дозволяє оперативного залучати ресурси для вирішення критичних потреб у відновленні інфраструктури [1].

3. Виклики та обмеження.

Незважаючи на важливу роль МФІ у відновленні, існує ряд викликів. Зокрема, складність процедур надання фінансування та високі вимоги до звітності можуть затягувати процес отримання допомоги. Також критично важливо забезпечити прозорість у використанні коштів для запобігання корупції та неефективного використання ресурсів [3].

4. Приклади успішного відновлення за підтримки міжнародних фінансових інституцій.

Досвід повоєнного відновлення багатьох країн свідчить про значний позитивний ефект, який забезпечують міжнародні фінансові інституції. Наприклад, у 1990-х роках підтримка ЄБРР та МВФ дозволила країнам Центральної та Східної Європи здійснити ринкові реформи та інтегруватися у світову економіку [3]. Інший приклад – реконструкція Західних Балкан, де Світовий банк сприяв відновленню критичної інфраструктури та залученню інвестицій [1].

Міжнародні фінансові інституції відіграють ключову роль у фінансуванні повоєнного відновлення економіки, забезпечуючи доступ до необхідних ресурсів та сприяючи впровадженню реформ. Незважаючи на виклики, пов'язані з їх діяльністю, МФІ залишаються надійними партнерами у процесі відновлення, створюючи основу для стійкого економічного розвитку.

Інформаційні джерела:

1. Світовий банк. Офіційний сайт. URL: <https://www.worldbank.org>
2. Міжнародний валютний фонд. Фінансова підтримка постконфліктним країнам. URL: <https://www.imf.org>
3. Європейський банк реконструкції та розвитку. Програми фінансування. URL: <https://www.ebrd.com>
4. МВФ. Програми структурної адаптації. URL: <https://www.imf.org/en/About/Factsheets/Sheets>

ЕКОЛОГІЧНА СТІЙКІСТЬ ЯК ОСНОВА СТАЛОГО РОЗВИТКУ ГРОМАД: ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ ЗМІЦНЕННЯ

Возняк Г.В., д-р екон. наук, пров. наук. співроб.

ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М.І. Долишнього НАН України»

Війна росії проти України, активна фаза якої триває з лютого 2022 року, спричинила непоправну шкоду довкіллю (починаючи від забруднення ґрунтів, повітря, води, до масового винищення різних типів екосистем – річкових, степових, лісових і ін.), загостила нові виклики сталого поступу громад (енергетичні, кліматичні), які взяли на себе значний тягар проблем (від приймання людей, які втікають від війни, до вирішення безпекових завдань). Попередні розвідки свідчать, що війна в Україні порушила не лише фінансово-економічну стійкість територіальних громад, але і екологічну, яка визначає їх здатність адаптуватися до змін безпекового середовища, протидіяти загрозам, підтримувати стійке функціонування та відновлюватися до бажаної рівноваги. Екологічні проблеми, суттєво ускладнили життєдіяльність усіх без виключення територіальних громад України (як тих, що в тилу, так і тих, що в зоні проведення бойових дій чи прифронтових територіях).

Інший фокус проблеми – євроінтеграційні прагнення України, реалізація яких має відбуватися на засадах сталого розвитку з урахуванням Європейського зеленого курсу. Зазначене зобов'язує громади «тримати» курс на зелене відновлення (від наслідків війни), курс на декарбонізацію, кліматичну нейтральність, зелене відновлення критичної інфраструктури тощо, що сприятиме покращанню екологічної безпеки, а відтак і їх екологічної стійкості.

Окреслені процеси актуалізували проблему зміцнення екологічної стійкості на локальному рівні, яка проявляється в: нераціональному використанні ресурсів; зростанні негативного впливу на довкілля; недотриманні вимог чинного природоохоронного законодавства; неналежному поводженні з відходами тощо.

Екологічна проблематика, в тому числі на рівні територіальних громад довгий час перебуває у фокусі підвищеної уваги у світовому та вітчизняному науковому і експертному середовищі. Такі, вітчизняні науковці як Мельник Г. [1], Колодійчук І. [2], Жук П. [3] та ін. досліджують проблеми зміцнення екологічної стійкості через призму посилення земельних